

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

september 5 • 2023

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 150 ÅR — JUBILEUMSFESTEN

JUPITER 1718

**MONARKINS FALL OCH UPPGÅNG —
MYNTBILDER I REVOLUTIONERNAS TID**

PROVMYNTET SOM BLEV EN POLLETT

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 150 ÅR

STOCKHOLM NUMISMATICA

2023
Inbjudan till
myntmässa

Hotell Sheraton, Stockholm, 1/10, 10-16

www.stockholm-numismatica.se

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

150 ÅR 2023

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
info@numismatik.se
Måndagar kl. 10 - 12 och 13 - 16

Se www.numismatik.se
om ev. tillfälligt stängt kansli.

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

250 SEK / år (8 nr) från 2023
Medlemmar (medlemsavgift 200 SEK/
år) erhåller tidningen automatiskt.

Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder manus till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2022 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

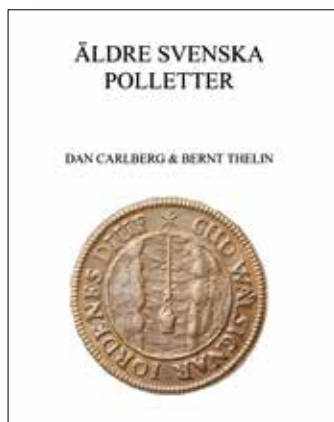
Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

HÖSTEN 2023

Föreningens aktiviteter

VÄLKOMNA TILL VÅRA FÖREDRAGSKVÄLLAR samt kaffe med dopp

Onsdag 20 september kl. 18.00

Sveriges äldre polletter – en kommande publikation

Bernt Thelin och Dan Carlberg berättar om sin forskning kring och kommande publikation om Sveriges äldre polletter intill omkring 1800.

Onsdag 4 oktober kl. 18.00

Sedelpapper från Tumba pappersbruk, 1750-tal till i dag.

Richard Kjellgren

Onsdag 15 november kl. 18.00 (Obs! ändrat datum)

Møntbrug i vikingetiden og metaldetektoren.

Jens Christian Moesgaard

Onsdag 6 december

Julfest.

SNF:s kansli på Banérgatan är öppet för besök på måndagar kl. 10-12, 13-16. Se www.numismatik.se om eventuellt tillfälligt stängt innan besök. Kansliet nås varje dag på: info@numismatik.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76.

Kansliet är öppet: måndagar kl. 10-12 & 13-16, om tillfälligt stängt se hemsidan.

Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna.

Hemsida: www.numismatik.se.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.

På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida 47 × 50 mm 250 SEK	1/8 sida 72 × 50 mm 350 SEK	1/6 sida 47 × 105 mm 400 SEK	1/4 sida 72 × 105 mm 600 SEK	1/2 sida 151 × 105 mm 1 200 SEK	1/1 helsida 151 × 214 mm 2 000 SEK mittuppslag 5 000 SEK 2:a & 3:e omslagssidan 2 500 SEK 4:e omslagssidan 5 000 SEK
---------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--	---

SNT behåller samma förmånliga annonspriser även 2023

Annonser på årsbasis får dessutom 20% rabatt – insänd pdf gäller.

Annonstopp senast den 1:a i månaden före utgivning.

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se.

Annonser som inte är förenliga med IANP:s etik avböjs.

INNEHÅLL SNT 5 • 2023 – september

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Svenska Numismatiska Föreningen 150 år – Jubileumsfesten	105–112
Provmyntet som blev en pollett	113
Monarkins fall och uppgång. Konungen är död – leve konungen? Myntbilder i revolutionernas tid, del I	114–115
Stockholms Universitet udbyder Numismatikkursus	116
Rättelse i SNF:s verksamhetsberättelse 2022	116
Boksläpp, seminarium och mottagning [<i>Serpents and Crosses</i>].....	121

FASTA RUBRIKER

MYNTTECKEN. Jupiter	112
PRESSKLIPP 1895.	116
NÄTNYTT.	117
MYNTFYND.	117
AUKTIONER & MÄSSOR.	117
FÖREDRAG. Göteborgs Numismatiska Förening	117
LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.....	118
SNF:S BOKBUTIK	122

OMSLAG

Tre av Svenska Numismatiska Föreningens tidigare ordföranden samt nuvarande – Göran Bergensträhle, Jan-Olof Björk, Curt Ekström och Torbjörn Sundquist – under jubileumsfesten på Operaterrassen den 20 maj 2023.

FOTO: GUN ELD SANDSTRÖM.

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 150 år

Jubileumsfesten

Av Ingemar Svenson

Den 21 maj 1873 skrevs det första protokollet, urkunden och föreningen bildades. Helgen den 20–21 maj 2023 var det dags att uppmärksamma händelsen 1873. Ett 150-årsjubileum är imponerande och få föreningar i Sverige och även ute i stora världen torde ha en lika lång och aktiv verksamhetsperiod. Det är ett viktigt vetenskapligt samfund vi har att förvalta och det åvilar oss medlemmar att värna om föreningens fortlevnad.

Jag citerar ofta portalparagrafen i stadgarna och väljer att göra det även här: *"Svenska Numismatiska Föreningen är ett vetenskapligt samfund, som har till ändamål att stödja och främja den numismatiska forskningen i Sverige, i första hand genom att utgiva eller medverka vid utgivandet av vetenskapliga arbeten i ämnet samt anordna föredrag, utställningar och visningar med numismatisk anknytning. Föreningen får även verka på annat sätt för det numismatiska intressets höjande"*. Sköter vi föreningen väl kan vi om femtio år fira 200 år i numismatikens tjänst!

Festligheterna pågick i dagarna två. Under lördagen på Historiska museet / Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet och Operaterrassen, söndagen ägnades åt auktion på Armémuseum. Historiska museet och Ekonomiska museet hade ställt en lokal till förfogande för jubileet. Lokalen är kanske den finaste de har att tillgå, den så kallade Barockhallen¹ inredd som en kyrksal och prydd med kyrklig konst från 1500-talet och framåt med

Mingel i Barockhallen.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Åhörarna har bänkat sig.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Ett par av talarna i i Barocksalen;
ovan Curt Ekström och
till höger Lennart Castenhag.

FOTO: LENNART STRÖM.

fokus på Barocken. Ett stort tack till Cecilia von Heijne, som sett till att den trevliga Barockhallen kunde nyttjas. Totalt var ett sjuttioal tagare på plats under föredragen på Historiska museet.

Jubileumsauktionen innehöll bättre objekt från den store donatorn Sven Svenssons samling. Utropet var på en halv miljon kronor och det klubade beloppet drygt tre gånger utrop. Naturligtvis blev inget osålt.

Mingel och föredrag

Efter ett mingel den första halvtimmen höll föreningens ordförande Curt Ekström ett översiktsföredrag där han gick igenom föreningens 150-åriga historia. Allt från starten 1873 till den stora produktion föreningen haft av både litteratur, medaljer och tidskrifter, samt inte minst de aktiviteter den vitala 150-åringen genomfört genom åren jämte olika utmärkelser och belöningar föreningen delat ut för insatser inom numismatiken eller föreningen. Naturligtvis berördes också den digitaliseringsprocess som numismatiken genomgått de senaste 25 åren och det imponerande bibliotek som förvaras i föreningslokalen. Ett bibliotek som förtjänstfullt har dokumenterats av Curt, en förteckning finns på SNF:s hemsida.

Efter ordförandes inledningstal var det dags för en lunch serverad i Lejongången på Historiska museet, varefter tre intressanta föredrag av Jan-Olof Björk, Jens Christian Moesgaard och Lennart Castenhag hölls i Barockhallen.

Jan-Olof pratade om en av föreningens grundare, Magnus Lagerberg. En intressant person vars bibliotek i dag är i SNF:s ägo. En hel del nyheter kring Lagerberg hade Jan-Olof hittat i dåtidens tidningar. Bland annat ett klipp som visade att Lagerberg och A. W. Stiernstedt, en annan av föreningens grundare, redan 1861 träffats i en diligens utanför Rostock. Mötet resulterade i en aktiv korrespondens mellan Lagerberg och Stiernstedt, vilken fortsatte till Stiernstedts död 1880.

Jens Christian gjorde en överflygning av innehållet i Jubileumsboken NM XLIII. Kapitlen i boken har författats av följande: Förord, Curt Ekström; SNF 1998–2023 en tillbakablick, Ingemar Svenson; Numismatiska meddelanden og andre publikationer, Jens Christian Moesgaard; Magnus Lagerberg och hans numismatiska bibliotek, Jan-Olof Björk; Från Myntkontakt till Svensk Numismatisk Tidskrift, Monica Golabiewski Lannby; Svenska Numismatiska Föreningens medalj-

utgivning, Magnus Wijk; Genstande fra Sven Svenssons samling på Ekonomiska Museet/ Kungliga Myntkabinettet, Jens Christian Moesgaard och SNF:s auktionsverksamhet Jan-Olof Björk. Mer om föreningens 150-åriga historia kan förutom i NM XLIII läsas i NM XX², NM XXIII³, NM XXVIII⁴, Skandinavisk Numismatik 1973:5⁵, SNT 1998:7⁶.

Lennart berättade om sin bok *England till år 927 – Något om historien, mynten och kulturen*, där han fokuserade på de skandinaviska influenserna. Den ursprungliga tanken var att Castenhags bok skulle ges ut i samband med jubileet. Men eftersom boken anlände från tryckeriet redan under hösten 2022 valde SNF att släppa den då.

Efter eftermiddagsfika presenterade museichef Cecilia von Heijne Ekonomiska museet–Kungliga myntkabinettet inför en visning, där bland annat Everlövs-skatten förevisades.

Jubileumsmiddagen

När aktiviteterna på Historiska museet var klara fick besökarna en välbehövlig paus både för återhämtning och klädbyte. Klädkoden för den efterföljande jubileumsmiddagen var kavaj.

Fyra av fem tidigare SNF-ordförande deltog vid festligheterna: Göran Bergensträhle (1978–1988), Torbjörn Sundquist (1988–2002), Jan-Olof Björk (2008–2021) och nuvarande ordförande Curt Ekström (2021–). Lars O. Lagerqvist (1973–1978) var också inbjuden men hade tyvärr inte möjlighet att delta.

Middag avnjöts på klassisk mark, Operaterrassen, där vi är många som tidigare har bevistat Ahlströms auktioner. En terrass med en vidunderlig utsikt med strömmen, Strömparterren och Kungliga slottet i blickfånget. Att Stockholm denna jubileumshelg i maj även bjöd på sommarväder höjde feststämningen ytterligare. Efter en halvtimmas mingel var det dags att sätta sig till bords. Middagen var välkomponerad och bestod av Toast Skagen à la

Utsikt över slottet och strömmen från Operaterrassen.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Välkomstdrink och kanapé.

FOTO: LENNART STRÖM.

Tore Wretman, helstekt svensk ryggbiff med kronärtskocka, potatispuré, svamp och svartpepparsky och avslutades med jordgubbsmousse med rabarberkompott, mandelkaka och rostad vit choklad.

Att "alla vara där" kanske är en lätt överdrift men "många var i alla fall med". 86 kuvert var bokade men några deltagare meddelade i sista stund att de inte kunde komma. En som inte var där var föreningens höge beskyddare HMK Carl XVI Gustaf. Kungen hade fått en inbjuden till jubileumsmiddagen på Operaterrassen

men ett fullspäckat schema med anledning av firandet av femtio år på tronen var hans majestät tvungen att tacka nej. Om kungen varit på plats hade han fått föreningens jubileumsmedalj i guld, om än inte i solitt guld, men väl en medalj i förgyllt silver. Två av silvermedaljerna har förgyllts, varav en alltså ska överlämnas till kungen och den andra läggs i föreningens medaljsamling och finns att beskåda i utställningsmontern på Banérgatan. Överlämningen av medaljen till kungen kommer att ske vid ett senare tillfälle.

Myntsamlandet är mansdominerat, men vid jubileumsmiddagen var fördelningen mellan män och kvinnor riktigt bra då många valt att ta med sig sina respektive. Vid mitt bord satt Kerstin, Lena och Malin som alla trivdes med festligheterna och umgänget även om det numismatiska intresset hos dessa damer är försumbart.

Toastmaster var min efterträdare som sekreterare i SNF, Bo Gustavsson, som på ett galant sätt skötte uppdraget och som med medhavd visselpipa

Jubileumsmiddagen på Operaterrassen.

FOTO: SVEN-ERIK EKSTRÖM.

Toastmastern Bo Gustavsson
försedd med mikrofon och visselpipa.

FOTO: LENNART STRÖM.

Gäster under jubileumsmiddagen på Operaterrassen.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Ordinarie ledamöter i SNF:s styrelse 2014
återförenade;
Roger Lind, Curt Ekström, Jan-Olof
Björk, Sven-Erik Olsson,
Ronny Jansson och Ingemar Svenson
(saknas: Christer Skaring).

FOTO: MALIN EKSBERG.

Konstnären Peter Linde, skapare av jubileumsmedaljen.

FOTO: INGEMAR SVENSON.

Tre av föreningens tidigare ordföranden samt nuvarande; Göran Bergensträhle, Jan-Olof Björk, Curt Ekström och Torbjörn Sundquist.

FOTO: GUN ELD SANDSTRÖM.

Cecilia von Heijne mottar Brenner-medaljen.

FOTO: SVEN-ERIK EKSTRÖM.

Från Operaterrassen, tacktal av bland andra Cecilia von Heijne och representanter från MISAB:s styrelse. Här ses Jens Christian Moesgaard.

FOTO: SVEN-ERIK EKSTRÖM.

fick deltagarnas uppmärksamhet när olika talare skulle presenteras. Vid jubileumsmiddagen på Operaterrassen hölls ett antal tacktal till föreningen. Det var många talare som både på förhand och under middagen anmälde sig till Bo. Talen inleddes av Peter Linde, medaljkonstnär och skapare av jubileumsmedaljen. Grattis- och tacktal hölls av Birger Bentsen, Dansk Numismatisk Forening; Juha Hyötyläinen, Numismatiska Föreningen i Finland; Finn Erhard Johannessen, Norsk Numismatisk Forening; Cecilia von Heijne,

Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinetten, Stockholm; Ragnar Hedlund, Uppsala universitets myntkabinetten; Gitte Ingvardson, Myntkabinetten, Historiska museet, Lund; Jens Christian Moesgaard, Numismatiska forskningsgruppen; Ulf Nordlind, Gunnar Ekströms stiftelse för numismatik; Per-Erik Andersson, MISAB; Magnus Wijk, MISAB; Rolf Sandström och Bernt Thelin. Göran Bergensträhle tackade för maten och Tom C. Bergroth framförde lyckönskningar från Numismatiska Föreningen i Åbo.

Bland presenterna kan bland annat nämnas från Ekström-stiftelsen: Ekströms-plaketten, KMK: 450-årsmedaljen, Norge: Ett kopparstick, Finland: En stor gjuten medalj och Bernt Thelin som överlämnade ett album med förfalskningar till föreningens falskmyntsamling.

Naturligtvis ska belöningar delas ut vid högtider. Cecilia von Heijne erhöll Brennermedaljen och professor Jens Christian Moesgaard förärdades föreningens finaste utmärkelse, SNF:s Gustav VI Adolf-medalj, för framstående numismatisk forskning. En ut-

Livliga diskussioner och utdelningen av jubileumsmedalj och bok.

FOTO: LENNART STRÖM.

Jubileumsgåvorna samlade i utställningsmontern på Banérgatan.

FOTO: CURT EKSTRÖM.

märkelse som hans båda företrädare vid Numismatiska forskningsgruppen på Stockholms universitet erhållit, Brita Malmer (1977) och Kenneth Jonsson (2010).

Närvarande vid middagen fick vid hemgång en liten ”hemlig” påse innehållande en jubileumsmedalj i brons och ett exemplar av jubileumsboken. En påse utdelades till respektive par som deltog.

Jubileumsauktion

Jubileumshelgen avslutades med att föreningen höll en jubileumsauktion söndagen den 21 maj på Armémuseum. Innan auktionen berättade Per-Erik Andersson, ordförande i Myntauktioner i Sverige AB, om MISAB:s auktionsverksamhet 2009–2023.

Till jubileumsauktionen, som är föreningens auktion 180, hade passande nog just 150 objekt valts ut. En del riktiga godbitar. Bland många trevliga objekt kan särskilt nämnas fyrken 1625, som ingår i serien ofta betecknad som ”spanska skölden”,

och 3 penninge 1806 med fullt utskrivnen omskrift K.SCHWED.POM. LANDES.M mot normalt bara initialerna KSMPL. De båda små rara kopparmynten var dessutom i riktigt bra kvaliteter. Att det var eftersökta mynt vittnar slutpriserna om 270 000 (50 000) respektive 28 000 (5 000) kronor. Det är bara att gratulera köparna till sina nyförvärv. Auktionen var välbesökt och ett femtiotal spadar hämtades ut på plats. Utöver närvarande hade ett trettiotal medlemmar lämnat in anbud vilka bevakades av Bengt Larsson. Katalogen till jubileumsauktionen hade utformats av Dan Carlberg och Magnus Wijk från MISAB. Omsättningen på auktionen blev 1,6 mkr, medel som tillförs Sven Svenssons Stiftelse för Numismatik.

De tre huvudaktiviteterna, föredrag och visning på Historiska museet, middagen på Operaterrassen och auktionen intresserade lite olika personer. En uppskattning är (passande nog) att cirka 150 personer uppmärksammade jubileet och var på plats i Stockholm!

Per-Erik Andersson och Bernt Thelin under visningen av auktionsobjekten.

FOTO: CURT EKSTRÖM.

1 fyrk 1625, Gustav II Adolf, och 3 pfenninge 1806, Pommern.

FOTO: MAGNUS WIJK.

Jubileumsbok NM XLIII, jubileumsmedalj och jubileumsauktion.

Som sammankallande/ordförande i festkommittén måste jag rikta mitt stora tack till de arbetsgrupper jag har haft till mitt förfogande. Under nästan tre år har jubileet förberetts. Festkommittén har haft fyra arbetsgrupper och ansvarig för respektive grupp tillsammans med kassaförvaltaren och sekreteraren har ingått i styrgruppen. Arbetet har letts av Curt Ekström, Medaljen; Jens Christian Moesgaard (ersatte Roger Svensson 2021), Numismatiska Meddelanden XLIII; Ronny Jansson, Jubileumsauktionen och Lars Eriksson med stöd av Bengt Granath, Festprogrammet för jubileumshelgen.

→

Epilog: Den digitala utvecklingen går snabbt. Jag ser också "fram emot 200-årsjubileet" som Göran Bergenstråhle uttryckte det i sitt tacktal. Kommer vi att fira jubileet 2073 fysiskt eller blir det ett digitalt evenemang styrt av AI och ChatGTP där myggstora drönare surrar runt på Operaterrassen och sänder live? Medan många medlemmar likt "avatarer" deltar med VR-glasögon hemma i fåtöljen? "Goodiebagen" den som i år innehöll en bok och en medalj kanske levereras med lite större drönare direkt hem till medlemmarna? Frågan är dock om några böcker trycks 2073 och om inte medaljerna då tillverkas digitalt som "non-fungible tokens (NFTs)"(7).

Numismatiken och myntsamlan- det är i ständig förändring med stora utmaningar/möjligheter, och där måste vi (SNF) hänga med, vilket vi alltså nu gjort i 150 år!

Noter

¹ <https://historiska.se/utställningar/barockhallen/>

² SNF 1873–1913, Carl Lundström, NM XX, 1913 s. 1–63.

³ SNF 1913–1923, Carl Lindström, NM XXIII, 1923, s. 1–53.

⁴ SNF 1923–1933, K. A. Jahnsson, NM XXVII, 1933, s. 1–34.

⁵ SNF 1873–1973, Lars O. Lagerqvist, *Skandinavisk Numismatik* 1973:5, s. 4–8.

⁶ SNF 1873–1998, Torbjörn Sundquist samt Ian Wiséhn, SNT 1998:7, s. 160–178.

⁷ [https://en.wikipedia.org/wiki/Non-fungible_token#:~:text=A%20non%2Dfungible%20token%20\(NFT,to%20be%20sold%20and%20trade](https://en.wikipedia.org/wiki/Non-fungible_token#:~:text=A%20non%2Dfungible%20token%20(NFT,to%20be%20sold%20and%20trade)

MYNTTECKEN

IUPITER, 1718.

Diameter 24 mm, vikt 4,5 g. Rutad rand. SM 218a.

Gravörer: Carl Gustaf Hartman, Zacharias Hartwig Arensburg, Anders Wikman.

FOTO: KMK/GABRIEL HILDEBRAND.

V. Jupiter

Fem nya mynttecken med planeters och romerska gudars namn utkom under 1718 enligt förordningen per den 23 juni samma år. De hade alla vikten cirka 4,5 gram, rutad rand, gavs ut i 3 000 000 exemplar vardera och med angivet värde 1 daler sm.

Det ena namnet är *Jupiter*, planet men också den gud som härskade över väder, stormar och blixnar – han var romarnas främste gud. Eller Jofur som han också benämndes här på 1700-talet. Här visas han stående bredbent, muskulös, med blicken mot betraktaren och med en åskvgiv i höger hand. Vid fötterna står hans örn med utslagna vingar, flygberedd på Jupiters order. Samma motiv finns i flera utföranden med endast smärre skillnader.

Penningpung med nödmynt. Teckning av Albert Edelfelt illustrerande dikten

På Vernamo marknad
av Carl Snoilsky (1886).

Örnen symboliserar stridsduglighet, lagerkransen är ett segertecken. Valören på motstående sida ses inom en lagerkrans bruten av tre kronor.

Gravörerna var tre; Carl Gustav Hartman (han utförde 25 par stam- par), Zacharias Hartwig Arensburg (25 par stam- par), anställda vid Myntverket i Stockholm 1699 till 1718 respektive 1717 till 1719 samt Anders Wikman (8 par stam- par) an- ställd vid Myntverket i Avesta 1688 till 1730.

I *På Vernamo marknad* (1886) av skalden och numismatikern Carl Snoilsky benämns dessa nödmynt "koppargudar". Visans Kersti protesterar: "Men det är bara koppar, Per – med Görtzens gudar på." Alla fem med planet- och eller gudanamn be- nämndes åtminstone i folkmun som Görtzens gudar.

Monica Golabiewski Lannby

Referenser

Castenhag, L.: sonesgarden.se/Gamla_mynt/Karl_XII_nodmynt_dec_2009/KXII_nodmynt_dec09.html

Hemmingsson, B.: "Görtzens gudar" och deras ursprung. SNT 1999:8.

Sandström, R.: *Romarna och deras mynt*, s. 253f, 352f. 2013.

SM = *Sveriges mynt 1521–2021*. 2022.

Läs mer här:

SNT 2023:1 (I. Kronan), 2023:2 (II. Publica Fide), 2023:3 (III. Wett och Wapen), 2023:4 (IV. Flink och Färdig).

PROVMYNTET SOM BLEV EN POLLETT

DANIEL GEORG NESCHER (1753–1827) var en svensk affärsman och samlare. Med modersmjölken kom yrkesvalet; såväl Neschers far som styvfar var vinhandlare i Stockholm. Från 1776 bedrev han en allt mera framgångsrik verksamhet och med åren blev han rejält förmögen.

Nescher var en mycket framstående samlare. Bland det som han samlade på fanns böcker och manuskript, kungabrev i original, antikviteter, konst, snäckor, mineralier, växter och porträtt – de senare uppgående till inte mindre än 30 000 stycken! Han var även en ovanligt flitig resenär och gjorde resor i riket med familjen, där besök gjordes hos samlarkollegor som kunde utvidga hans samlingar ytterligare.

För oss numismatiker är Nescher förstås mest känd som mynt-, pollett- och medaljsamlare. År 1806 upprättade han egenhändigt en katalog över sina numismatiska samlingar, den finns i dag i Kungl. Biblioteket och omfattar tre vackra skinnband. Vid studier av katalogens pollettavdelning har undertecknad funnit mycket av intresse. Förutom det som nu ska redogöras för hoppas jag kunna återkomma med ytterligare notiser med Neschers katalog som grund.

Kungl. Myntets pollett

I den gamla upplagan av *Sveriges mynt 1521–1977* (av Bjarne Ahlström, Yngve Almer och Bengt Hemmingsson, 1976) finns under Karl XIV Johan upptaget ett provmynt i koppar (SM 76 nr 206). Präglingen har på den ena sidan en kunglig krona över tre mindre kronor, på den andra texten KONGL. / MYNTET; båda sidorna inom pärlring.

1. Polletten som såldes på Myntauktioner i Sveriges auktion 25.

FOTO: MAGNUS WIJK.

2. Pollettkopian som visas i *Stockholmspilletter* (2010).

FOTO: KMK/GABRIEL HILDEBRAND.

Även August Wilhelm Stiernstedt nämner (*Beskrifning öfver svenska kopparmynt och polletter*. II. Polletter, s. 144. 1872) den lilla kopparpengen men avför den ur sin pollettbeskrivning som ett ”stämpelprov”.

Det ska sägas, att redan vid studiet av bilden i SM 76, var det undertecknads misstanke att präglingen är äldre än från Karl XIV Johans tid, för detta antagande talar stilen starkt. Denna fundering visade sig vara rätt, den finns nämligen beskriven av Nescher – som just en pollett. *Bild 3*.

Den måste alltså vara tillkommen senast år 1806. Stilen är ”gustaviansk” i någon mening, varför den helt bör vara samtida med Nescher. Det finns ingen anledning att ifrågasätta den store pollettkännarens uppgift att det rör sig om en pollett som har begagnats vid myntverket; han har rimligtvis haft direkt kännedom om pollettens användande.

I *Stockholmspilletter* (2010) av Monica Golabiewski Lannby och Ian Wiséhn är polletten medtagen (SP 4A.3.1) men även där benämnd stämpelprov. *Bild 2*.

Polletten är ytterst sällsynt, möjligen finns endast ett exemplar i privat ägo, vilket såldes som provmynt på Myntauktioner i Sveriges auktion 25, nr 326, tidigare från Sven Svenssons samling, nu i privat ägo. *Bild 1*.

Värt är att notera är att det exemplar som avbildas i *Stockholmspilletter* är en bemälad tennkopia och alltså inte ett original i koppar.

Dan Carlberg

3. Sid. 897 i Neschers handskrivna katalog, 1806, där han beskriver Kongl. Myntets kopparpollett i sina samlingar.

FOTO: DAN CARLBERG.

Monarkins fall och uppgång Konungen är död – leve konungen?

Myntbilder i revolutionernas tid, del I

Av Emelie Hallenberg

Frihet, jämlikhet, broderskap! Tre år har gått sedan den franska revolutionen inleddes med stormningen av fästningen Bastiljen den 14 juli 1789. Nationalförsamlingen har bildats – ett styrande politiskt organ med representanter från det så kallade tredje ståndet, det vill säga medborgare som inte tillhör prästerskapet eller adeln. Omstörtande samhällsförändringar har inletts, ja, man har till och med författat en konstitution: Frankrikes första nedskrivna grundlag.

Ludvig XVI är kung i Frankrike under revolutionens våldsamma inledning. Han får, trots revolutionärernas krav på republik och folkstyre, sitta kvar på sin post ända fram till år 1792. Året dessförinnan har han, mer eller mindre under tvång, svurit en ed på den nya konstitutionen. Frankrike blir därmed en konstitutionell monarki – men den ska inte vara länge ...

BILDER PÅ TIDIGMODERNA mynt och medaljer har ofta studerats (se exempelvis Hunt, Alm, Haidenthaller), men revolutionernas bildspråk har hittills väckt mindre uppmärksamhet, åtminstone i svensk kontext (undantag finns, se framför allt Kungliga Myntkabinettets utställningskatalog från år 1989, *Franska revolutionen 1789–1799: mynt – sedlar – medaljer*).

Traditionellt sett brukar man ange den 14 juli 1789 som startskottet för den franska revolutionen. I själva verket var det förstas en rad viktiga händelser de närmast påföljande åren, som också måste räknas till denna djupgående samhällsförändring. Likaså hade Frankrikes befolkning även dessförinnan sett en delvis

1. Medalj från 1789, graverad av Pierre-François Palloy. Diameter 40 mm.

[HTTPS://WWW.PARISMUSEESCOLLECTIONS.PARIS.FR/FR/MUSEE-CARNAVALET/OEUVRES/LA-LIBERTE-A-DETRUIT-LE-DESPOTISME-1789-4#INFOS-PRINCIPALES](https://www.parismuseescollections.paris.fr/fr/musee-carnavalet/oeuvres/la-liberte-a-detruit-le-despotisme-1789-4#infos-principales)

annorlunda retorik, propaganda och ikonografi som måhända förberedade det som komma skulle.

På medaljer från 1789, graverade efter stormningen av Bastiljen, syns ”revolutionssymbolerna” i sin nya kontext: frihetsmössan och fasces, exempelvis. *Bild 1*.

I fråga om mynt fortsatte saker och ting dock som förut ännu ett tag till. Det då gällande myntsystemet i Frankrike hade införts under kungarna Ludvig VI och VII (1120–1170), liksom användandet av liljorna (*fleur-de-lis*) på mynt, samt inskriften X. P. C. VINCIT. C. P. C. REGNAT. X. P. C. IMPERAT. Ända sedan 1100-talet hade det dessutom varit regel att statsöverhuvudet skulle synas på myntens åtsida, och så gjorde också kung Ludvig XVI, även efter 1789. Frankrike var ju formellt sett fortfarande en monarki.

År 1790 tillsätter Nationalförsamlingen en kommitté som ska fatta beslut om alla monetära och myntrelaterade frågor, och Dupré blir omedelbart involverad. Han var mycket väl medveten om mynts funktion som politisk propaganda och ville också använda dem till det – men han fick mothugg. M. Anfrey, direktör för myntverket i Perpignan, menade att ”De enkla invånarna på landsbygden, utan utbildning, känner igen och älskar fortfarande den eviga liljan mer [...] än lärda allegorier”.

Detta kan förstas framstå som en rimlig invändning. Fanns det inte effektivare sätt att nå ut med sina politiska budskap än att prägla dem på mynt? Mynt som kanske ändå bara gick från hand till hand eller hamnade i en sparbörs utan att folk granskade dem särskilt ingående?

Greve Mirabeau, som var en ledande talesperson under och strax efter revolutionen, sade: ”På ena sidan prinsens huvud, på den andra liljan; sedan inskrifter på romarnas språk! Vi, fransmän, använder oss inte av vårt eget språk på mynten! [...] Vi har utfört en ärofylld revolution, och vi kan inte göra ett nationellt mynt!” Han delade alltså åsikten att mynt inte bara var ett betalningsmedel utan i allra högsta grad ett levande medium, som kunde och skulle representera den nya republiken och dess folk.

Det dröjer emellertid fram till 1791 tills nya mynttyper präglas. Då, och ett par år framåt, ser de ut så här, och vi ser att en hel del har skett – om än Ludvig XVI:s porträtt fortfarande står på åtsidan. *Bild 2 och 3*.

2. 1 écu, 1791.

På fränsidan ser vi "le génie de la France" som skriver den nya konstitutionen med "författets spira" (*le sceptre de la raison*).

BILDKÄLLA: [HTTP://URN.KB.SE/RESOLVE?URN=URN:NBN:SE:ALVIN:PORTAL:RECORD-342903](http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:alvin:portal:record-342903)

FOTO: UPPSALA UNIVERSITETS MYNTKABINETT.

3. 3 deniers, 1792.

FOTO: UPPSALA UNIVERSITETS MYNTKABINETT.

På fränsidan ser vi *fascas*, som symboliserar enighet, samt den frygiska mössan, frihetsmössan, med sin karaktäristiskt böjda topp. Kranen av eklöv kan ha flera innebörder, men eken var sedan gammalt ett heligt träd, såväl hos antika romare som för keltiska druider. I Frankrike kunde man spåra ekens funktion till gallerna, men under revolutionen blev trädet också en frihetssymbol.

Inskriften lyder: LA NATION, LA LOI, LE ROI, alltså "Nationen, Lagen, Kungen"; signifikativt för att kungens betydelse nu underordnats nationen och lagen.

Årtalet anges i arabiska siffror, dels enligt den kristna tideräkningen på åtsidan (tillsammans med kungen, representerande det gamla/traditionella); dels enligt den nya tideräkningen: L'AN 4 DE LA LIBERTÉ, på fränsidan.

Maria Caccamo Caltabiano menar i antologin *Typoi: Greek and Roman coins seen through their images: noble*

issuers, humble users? (2018) att numismatisk metodologi handlar mycket om att se kopplingar, till exempel mellan åt- och fränsidor, mellan bilder och inskrifter, och så vidare. På exemplet ovan kan vi se att kungen och monarkin fortfarande innehar sin plats på åtsidan, men att det finns en fränsida med betydelsefulla och kraftiga symboler som hotar att ta över.

Det som närmast händer är nämligen detta: den 22 september 1792 utropas den första franska republiken och monarkin är därmed avskaffad. Hela samhället, men framför allt institutioner och politiker, står nu inför ett (kanhända oförutsett) problem – vilka symboler ska ersätta kungen?

Makten behöver nämligen ett språk för att kommunicera med sina undersåtar, för att etablera sin auktoritet både gentemot dessa och gentemot omkringliggande stater. Efter en revolution är det följaktligen angeläget att göra sig av med det gamla språk

ket och införa ett nytt. Helt nytt blir det emellertid inte – eftersom de nya symbolerna måste kunna förstås av befolkningen. Som konsthistorikern Rudolf Wittkower (1987) påpekar är det dock inte möjligt för symboler att färdas genom tid och rum utan att i någon mån förändras. Inte nödvändigtvis till utseendet, men dess innebörd och associationer.

När monarkin återinfördes i Frankrike, efter att Napoleon avsatts år 1814, var det Ludvig XVI:s bror Ludvig XVIII som intog tronen. Vad gäller mynten återtog de det traditionella utseendet med kungens porträtt på åtsidan, och riksvapnet med *fleur-de-lis* på fränsidan. En skillnad jämfört med innan revolutionen märks dock på språket – det är nu franskan som används, och inte latin. En nog så tydlig indikation på att makt-havarens språk för att legitimisera sin rättmätighet inte går så enkelt att förändra.

Litteratur

Alm, Mikael: *Kungsord i elfte timmen: språk och självbild i det gustavianska enväldets legitimitetskamp 1772–1809*. 2002.

Haidenthaler, Ylva: *The medal in early modern Sweden: significances and practices*. Lund, Föreningen Mediehistoriskt arkiv, 2021.

Hunt, Lynn: *Politics, culture, and class in the French Revolution*. Berkeley, University of California Press, 2004.

Typoi: Greek and Roman coins seen through their images: noble issuers, humble users?: proceedings of the International Conference organized by the Belgian and French Schools at Athens, 26–28 September 2012, Callataÿ, Iossif, Veymiers (eds.). Liège, Presses Universitaires de Liège, 2018.

Wittkower, Rudolf: *Allegory and the migration of symbols*. New York, Thames and Hudson, 1987.

Stockholms Universitet udbyder *Numismatikkursus*

FOR FJERDE GANG udbyder Numismatiska Forskningsgruppen, Stockholms Universitet, kurset Mynt som arkeologisk och historisk källa.

Kurset finder sted om mandagen kl. 18–20 fra november til januar. Kurset er i første omgang rettet til studenter på grundniveau, men er i øvrigt åbent for alle.

Idéen med kurset er dobbelt. Vi vil først se på mønters og møntfonds potentiale som kildemateriale for historie og arkæologi. Mønter udgør et stort materiale, der kan give et vigtigt bidrag til historieskrivningen, især i perioder med få skriftlige kilder, såsom vikingetiden. Mønter kan også dateres mere præcist end de fleste andre arkæologiske genstande. Det andet formål for kurset er at præsentere en række af numismatikens metoder. Vi skal for eksempel høre om brug af metalanalyser, geografiske kort og metaldetektor inden for numismatikken.

Vi har inviteret en række forelæsere med stor erfaring inden for deres felt. De fleste forelæsninger vil foregå på svensk, men mine egne forelæsninger bliver på ”svansk”, det vil sige dansk tilpasset til svensk.

Kursets princip er at benytte konkrete eksempler fra mønthistorien. Eksemplerne dækker perioden fra antikken til vore dage, dog flest fra vikingetid og middelalder. På den måde er kurset tænkt praksisorienteret. Der indgår også en studietur til Statens Historiska Museum, hvor vi dels skal se på udstillingerne, dels høre medarbejderne fortælle om museumsarbejdet.

Tilmelding på Institutionen for arkeologi och antikens kulturs hjemmeside.

Alle er som sagt meget velkomne, så længe der er pladser. Sidste frist 16. oktober.

Jens Christian Moesgaard

Minnesvärt besök på Myntverket

Myntgatan och Mynttorget hade sina namn af Kungl. Myntverket, som låg i det nu varande kanslihuset, huset med de ofantliga, omotiverade kolonnerna framför sig. Myntpressen stod i hörnrummet mellan gatan och torget, och pressens svängarmar syntes från gatan. Jag, en liten pojke, gick en dag helt naivt in, hälsade, ställde mig innanför dörren och såg på, och ingen sade ett ord.

Ur *En gammal stockholmares
hågkomster* (1895)
av Olof Arvid Stridsberg

Rättelse i SNF:s verksamhetsberättelse 2022

I SNF:s verksamhetsberättelse 2022 (SNT 2023:4) redovisas de böcker som getts ut med stöd av SNF. Där förekommer en felaktig uppgift om att boken *Medeltida silvermynt – Myntning på Åbo slott* getts ut av SNF. Den korrekta uppgiften är att den getts ut av Åbo museicentral i samarbete med Numismatiska Föreningen i Finland och Svenska Numismatiska Föreningen.

Tack Petteri Järvi för din uppmärksamhet!

Bo Gustavsson,
sekreterare i SNF

Svenska Numismatiska Föreningen
Swedish Numismatic Society

Svenska Numismatiska Föreningens hemsida www.numismatik.se

Hemsidan handhas av SNF:s webbansvarige Lennart Castenhag. Här finns nyheter såsom litteraturtips, föreningens kommande aktiviteter, Myntkontakt/SNT sedan 1972 i pdf-format: numismatik.se/2publikationer/

SNT:s författar- och artikelregister:
numismatik.se/2publikationer/SNT_register_till_2022.pdf

Numismatiska artiklar utöver dem som publiceras i SNT. Se också exemplen på falska mynt: numismatik.se/2falska/

Hemsidan uppdateras regelbundet.

Tillsammans kompletterar hemsidan och SNT varandra.

e-post: webmaster@numismatik.se

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlvägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR

Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur
www.nordlindsmynt.se

MYNTFYND

Harald Blåtand

Två nya spännande, nära varandra liggande skatter med Harald Blåtand-mynt har kommit i dagen.

Se här:

<https://nordjyskemuseer.dk/hele-to-vikingskatte-fundet-naer-fyrkat/>

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev, sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergsmynt.se
info@aktiesamlaren.se

Hantverkargatan 36
11221 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10

AUKTIONER & MÄSSOR

- 2/9 Norrköpings Myntklubb, myntmässa
- 23/9 Sveriges Mynthandlares Förening, myntmässa, Lund
- 29-30/9 MISAB, auktion 43, Stockholm
- 1/10 Stockholm Numismatica 2023, myntmässa
- 29/10 MØNTBØRS 2023, Copenhagen Coin Fair
- 4/11 Falu-Borlänge myntklubb, myntmässa, Borlänge
- 11/11 Myntkompaniet, myntauktion, Stockholm

Se mer här:
ingemars.se/agenda

NÄTNYTT

Bank Note of the Year

Bank Note of the Year Award 2022 har av The International Bank Note Society (IBNS) tilldelats *The Philippines Central Bank*.

Se mer här:

www.theibns.org/bnoy2022

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmärken

Öppetider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Hantverkargatan 8
11221 Stockholm
Tel. 08 – 411 50 81
kontakt@selinsmynthandel.se

Medeltidsstaden sökbar digitalt

Rapportserien "Medeltidsstaden" med alla sina cirka 1600 artiklar finns nu digitalt tillgänglig och sökbar. Ni hittar artiklarna i bibliotekets katalog:

https://raa.primo.exlibrisgroup.com/discovery/search?vid=46VITT_INST:Vitterhetsakademiens_bibliotek

och i DiVA:

<https://www.diva-portal.org/>

Här går det att läsa om hela digitaliseringsprojektet:

<https://www.raa.se/2023/05/betydande-publikationer-for-forskningen-finns-nu-tillgangliga-digital/>.

Carina Bergman

FÖREDRAG

Göteborgs Numismatiska Förening

Föredrag hösten 2023

13 november

Christian Hamrin:

Kvalitetsbestämning förr och nu.

11 december

Finn Erhard Johannesen, Oslo:

Krigstidens og fredstidens medaljer. Danske medaljer fra 1600- og 1700-tallet.

Se www.gnfinfo.se för mer information.

Önskar er lokala förening stå som värd för en föredragskväll?

Anmäl i så fall intresse till

info@numismatik.se

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb

Lönnagårdsvägen 1
302 56 Halmstad

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker Myntklubb

www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco

linkopingsmyntklubb.se

Nola Myntklubb, Örnsköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska Föreningen i Hässleholm

www.myntforeningen.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Nässjö myntklubb

n.mynt.se

Samlarklubben Numis

www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.dinstudio.se

Stockholms Myntklubb

www.stockholmsmyntklubb.se

Vill även er lokala myntklubb vara medlem? Endast 200 kr i årsavgift.

Strängnäs Myntklubb

http://strangnasmyntklubb.webber.se/
strangnasmyntklubb@hotmail.com

Svenska Pollettöreningen

www.pollett.se

Sävsjö Myntklubb

Parallellgatan 19
576 33 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Villstadortens Myntklubb

Paradisgatan 19 D
332 32 Gislaved

Westerbergslagens Myntklubb

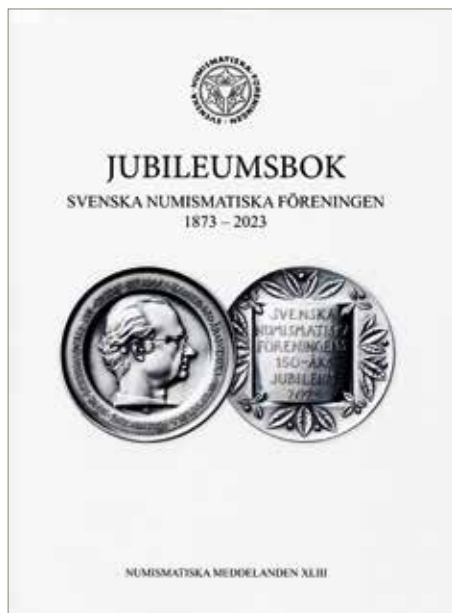
Flatenbergsvägen 4
777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

SNF bidrar till föredrag i numismatiska föreningar!

Om en till SNF ansluten förening vill arrangera ett föredrag på ett medlemsmöte och få bidrag från SNF skall föreningen i god tid kontakta SNF:s kansli – info@numismatik.se – med en förfrågan. Efter arrangemanget skall kvitton på kostnaderna skickas till Svenska Numismatiska Föreningen, Banérgatan 17, 115 22 Stockholm, som ombesörjer ersättningen.

Inbunden, 133 sidor

ISBN 978-91-979427-5-1

Innehåll, titlar:

SNF 1998–2023 en tillbakablick.

Numismatiska Meddelanden och andre publikationer.

Magnus Lagerberg och hans numismatiska bibliotek.

Från Myntkontakt till Svensk Numismatisk Tidskrift.

Svenska Numismatiska föreningens medaljutgivning.

Genstande fra Sven Svenssons samling på Ekonomiska Museet/Kungliga Myntkabinettet.

SNF:s auktionsverksamhet.

Pris för medlemmar i SNF: 150 SEK

Ej medlemmar 200 SEK

+ ev. porto

info@numismatik.se

ANSÖKNINGAR TILL

Sven Svenssons Stiftelse för Numismatik

ANSLAG LÄMNAS FÖR VETENSKAPLIGA
ARBETEN INOM FRÄMST SVENSK NUMISMATIK:
FORSKNING, RESOR & PUBLIKATIONER

STIFTELSENS UPPGIFT ÄR:

- Köpa in föremål som saknas i KMK:s samlingar
- Ge bidrag till publikationer som kan tjäna svensk numismatisk forskning
- Stödja forskare i svensk numismatik

Stiftelsen sammanträder två gånger per år, en gång under våren, en gång under hösten. Ansökan ska vara stiftelsen tillhanda senast 15 februari, alternativt senast 15 september. Skicka ansökan till:

Sven Svenssons Stiftelse för numismatik
Handelsbanken Stiftelsetjänst
106 70 Stockholm

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

APPLICATIONS FOR

Sven Svensson's Foundation for Numismatics

APPLICATIONS FOR GRANTS ARE PROVIDED FOR SCIENTIFIC
STUDIES, MAINLY WITHIN SWEDISH NUMISMATICS:
RESEARCH, TRAVELS & PUBLICATIONS

THE FOUNDATION'S ASSIGNMENTS ARE:

- Purchases of items missing in the collection of The Royal Coin Cabinet
- Contributions to publications that could benefit Swedish numismatical research
- Support for researchers in the field of Swedish numismatics

The Foundation Board meets twice a year, in March and October.
Applications must be submitted before 15 February or 15 September.
Address: Sven Svensson Stiftelse, c/o Handelsbanken Stiftelsetjänst,
se-106 70 Stockholm, Sweden

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

Skarabé
Mynt & Guld AB
köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 - 135088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10-18

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Vuxen 200 SEK/år
Junior 100 SEK/år
Utomlands boende 375 SEK/år

Plusgiro 150007-3
Bankgiro 219-0502

info@numismatik.se

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-68439200

KÖPER MYNT - MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköpspriser:
www.myntbutiken.se

Sveriges Mynthandlares Förening

anordnar

MYNTMÄSSA I LUND

Lördagen den

23 september

GRAND HOTEL
Bantorget 1

Öppettid: 11.00 - 16.00
Entré 20 kronor

SVRIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

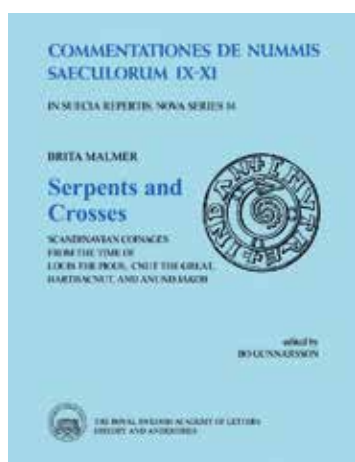
www.smf.com.se

Boksläpp, seminarium och mottagning

I samband med utgivningen av Brita Malmers (1925–2013) postuma verk *Serpents and Crosses, Scandinavian Coinages from the Time of Louis the Pious, Cnut the Great, Harthacnut, and Anund Jakob*, är det en glädje för Svenska Numismatiska Föreningen, Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet och Numismatiska Forskningsgruppen, Stockholms universitet att bjuda in till boksläpp, seminarium och mottagning. Evenemanget är kostnadsfritt.

Plats: Ekonomiska museet, Narvavägen 13–17, Stockholm

Tid: Lördag 14 oktober, 13.30–17.00

Serpents and Crosses är den tredje boken i Britas trilogi om myntningen i Skandinavien. De två tidigare är *The Sigtuna Coinage c. 995–1005* (1989) och *The Anglo-Scandinavian Coinage c. 995–1020* (1997). Tillsammans med hennes avhandling *Nordiska Mynt före år 1000* (1966) behandlar dessa verk i detalj myntningen i Skandinavien ca 800–1030 – verkligen en kraftsamling! Dagens seminarium kretsar kring Britas arbete och forskningsfält.

Program

Curt Ekström, ordförande SNF:
Välkommen

Elin Malmer säger några ord från familjen

Mingel

Kenneth Jonsson: Brita Malmers forskning

Bo Gunnarsson: Ringar på vattnet – om stampkedjor som forskningsplattform

Paus

Claus Feveile: Damhusskatten och myntningen i Ribe på 800-talet

Jens Christian Moesgaard: Vem var ansvarig för myntningen i Lund på 1000-talet?

Varmt välkomna!

Stockholms
universitet

Ekonomiska museet

Svenska Numismatiska Föreningen

Bokbutik

Numismatiska Meddelanden (NM)

- NM XXX. Tillägnade Nils Ludvig Rasmusson. 1965. 30 SEK (40)
NM XXXII:1–2. Ehrensverd, U.: *Medaljgravören Erik Lindberg 1873–1966*. 1974, 1988. 125 SEK/st (170)
NM XXXIII. Tillägnade Bengt Thordeman. 1983. 100 SEK (150)
NM XXXIV. Utgivna med anledning av SNF:s 110-årsjubileum. 1983. 100 SEK (150)
NM XXXV. *Studies in Late Anglo-Saxon Coinage*. 1990. 150 SEK (225)
NM XXXVI. Nathorst-Böös, E. & Wiséhn, I.: *Numismatiska forskare och myntsamlare i Sverige fram till 1830-talet*. 1987. 100 SEK (150)
NM XXXVII. *Festskrift till Lars O. Lagerqvist*. 1989. 50 SEK
NM XXXVIII. *Festskrift till Ulla Westermark*. 1992. 75 SEK
NM XXXIX. Tingström, B.: *Avesta Myntmuseum*. 1995. 180 SEK
NM XL. Särtryck ur *Myntningen i Sverige 995–1995* (12 delar). 1995. 10 SEK/st, alla delar 100 SEK
NM XLII. Hesse, B.-O.: *Svensk Numismatisk Bibliografi intill år 1903*. 2004. 160 SEK
NM XLIII. *Jubileumsbok. Svenska Numismatiska Föreningen 1873–2023*. 150 SEK (200)

Smärre skrifter

- Wallén, L.: *Riksgälden. Den svenska statsskulden 1697–1834*. 1985. 25 SEK (35)
- Lars O. Lagerqvists medaljfond. 1999. 50 SEK (100)
- Carl Snoilsky. *Skalden som samlade mynt och böcker*. 2004. 50 SEK
- Elfver, F. (red.): *Johannes Loccenius. En skrift om en lärd man i 1600-talets Sverige*. 2014. 100 SEK
- Törngren, S.: *Mitt liv i numismatikens underbara värld*. 2010. 50 SEK (100)
- Golabiewski Lannby, M.: *Sveriges mynthistoria – berättad i korthet*. 2022. 100 SEK (150)

Böckerna säljs hos
Svenska Numismatiska Föreningen
på Banérgatan 17, Stockholm
Öppettider:
se redaktionsrutan i SNT
Kan också beställas:
tel. 08–667 5598 eller
info@numismatik.se
Pris inom parentes gäller icke
medlemmar i SNF. Porto tillkommer.

Monografier

- Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Kristoffer av Bayern till Sten Sture den äldre, ca 1440 till 1470-talets slut. En stampstudie*. 2005. 250 SEK (350)
- Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Albrekt av Mecklenburg (1364–1389). En stampstudie*. 2011. 250 SEK (350)
- Svensson, R.: *Renovatio Monetæ. Brakteater och myntningspolitik i högmedeltidens Europa*. 2012. 250 SEK (350)
- Myntstudier*. Festskrift till Kenneth Jonsson. Red.: T. Talvio & M. Wijk. 2015. 250 SEK (350)
- Krasnobaeva, J.: *Sveonum Monumenta Vetusta. The Numismatic Collection of Elias Brenner and Pavel Grigorievich Demidov*. 2018. 250 SEK (350)
- Franzén, B., Hedegård, G., Svensson, R.: *Acta Monetaria Sueciæ. Sveriges handlingar om mynt, priser och ädelmetaller 1164–1318*. 2020. 250 SEK (350)
- Castenhag, L.: *England till år 927. Något om historien, mynten och kulturen*. 2022. 250 SEK (350)

Åbo Museicentral i samarbete med Numismatiska föreningen i Finland och SNF

- Red. Ehrnsten, F., Järvi, P., Talvio, T.: *Medeltida silvermynt. Myntning på Åbo slott*. 2022. 250 SEK (350)

Andra utgåvor än av SNF

- Appelgren, T. G.: *Förteckning över Antelliska myntsamlingens i Helsingfors svenska mynt*. Del I–III, 1908, 1906, 1936. 1 500 SEK
Golabiewski Lannby, M.: *Pengar i folkmun och mynt i seder, bruk och poesi*. 2000. 50 SEK
— *Kung Knut Eriksson och penningarna*. 2019. 150 SEK (200)
Nordisk Numismatisk Årsskrift. Ny serie, 1. 2015. 150 SEK (250)
Widell, M.: *Valuter i brist af löspenningar*. 2022. 200 SEK

MYNTAUKTION

Stockholm lördag 11 november 2023

Nu söker vi inlämningar till höstens stora
sals- och online live-auktion.

Bättre mynt och hela samlingar mottages löpande,
så att just dina objekt kan marknadsföras mer.

Ett urval mynt (inkl. köparprovision)
som vi har sålt tidigare:

1 daler 1594
"SIGIMVNDVS"
677.000:-

Ryssland
5 rubel 1762
460.000:-

Norge
1 speciedaler 1861
med B under bilden
2.238.000:-

Redan inlämnat objekt:

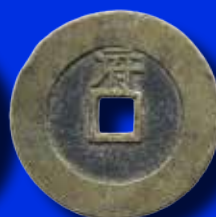
Belöningsmedalj i guld (10 dukaters vikt)
till ledamöter i Svenska Akademien

Objekt (inkl. köparprovision) som såldes
på vår stora myntauktion 13 maj:

Kina Chihli 10 cash (1621-27)
(bild 60%)
70 000:-

Vi har kunder över hela världen och därmed mycket goda möjligheter att sälja just dina objekt.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

Välkommen in med dina objekt!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

KVALITETSAUKTION 43

Kvalitetsauktion 43 avhålls på hotell Sheraton, Stockholm, 29–30 september. Auktionen omfattar svenska, antika och utländska mynt, sedlar, polletter och ordnar, varav 60 objekt kommer från Gunnar Ekströms magnifika samling. Auktionskatalogen kan beställas genom insättning av 250 kronor på bg 399-0090.

Objekt som säljs på kvalitetsauktion 43 den 30 september.

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se